

REPUBLIKA E KOSOVËS
ZYRA E AUDITORIT TË PËRGJITHSHËM

Nr. i Dokumentit: 22.28.1-2013-08

RAPORTI I AUDITIMIT
PËR PASQYRAT FINANCIARE TË KOMUNËS SË PODUJEVËS
PËR VITIN E PËRFUNDUAR MË 31 DHJETOR 2013

Prishtinë, Qershor 2014

Zyra e Auditorit të Përgjithshëm kryen auditime të rregullsisë dhe të performancës. Auditori i Përgjithshëm, Lage Olofsson, është kreu i ZAP-it, i cili ka rreth 145 të punësuar. Auditori i Përgjithshëm dhe ZAP janë të pavarur dhe çertifikon rreth 90 Pasqyra Vjetore Financiare çdo vit, ndërsa mund të ndërmarr edhe forma të tjera të auditimit.

Misioni ynë është që të kontribuojmë në menaxhim të shëndoshë financiar në administratë publike. Ne do të kryejmë auditime cilësore në përputhje me standardet e njohura ndërkombëtare të auditimit të sektorit publik dhe praktikat e mira evropiane. Ne do të ndërtojmë besim në shpenzimin e fondeve publike. Ne do të luajmë një rol aktiv në sigurimin e interesit të taksapaguesve dhe palëve tjera të interesit në rritjen e llogaridhënies publike.

Raportet e nxjerra nga Zyra e Auditorit të Përgjithshëm promovojnë drejtpërsëdrejti llogaridhënien pasi që ato ofrojnë bazë për t'i kërkuar llogari menaxherëve të çdo organizate buxhetore.

Auditori i Përgjithshëm ka vendosur në lidhje me opinionin e auditimit dhe raportin mbi Pasqyrat Vjetore Financiare të Komunës së Podujevës në konsultim me Ndhimës Auditorin e Përgjithshëm Qerkin Morina, i cili e ka mbikëqyrur auditimin.

Raporti dhe opinionin i lëshuar janë rezultat i auditimit të kryer nën menaxhimin e Drejtorit të Auditimit Florim Beqiri i mbështetur nga Lavdim Maxhuni (Udhëheqës Ekipi), Elvir Krasniqi, Qëndresa Sogojeva dhe Shpresa Zenelaj.

TABELA E PËRMBAJTJES

Përmbledhje e përgjithshme	4
1 Fushëveprimi i auditimit dhe metodologjia	7
2 Pasqyrat vjetore financiare dhe obligimet e tjera për raportimin e jashtëm	8
3 Rekomandimet e vitit paraprak	11
4 Menaxhimi Financiar dhe Kontrolli	12
Shtojca I: Shpjegim i llojeve të ndryshme të opinioneve të aplikuara nga ZAP	24
Shtojca II: Rekomandimet e vitit paraprak.....	27

Përmbledhje e përgjithshme

Hyrje

Ky raport përmbledh çështjet kryesore që dalin nga auditimi ynë i Pasqyrave Vjetore Financiare të komunës së Podujevës për vitin 2013 – i cili e përcakton Opinionin e dhënë nga Auditori i Përgjithshëm. Falënderoj Kryetarin e Komunës dhe ekipin e tij për ndihmën e tyre gjatë procesit të auditimit.

Ekzaminimi i Pasqyrave Vjetore Financiare për vitin 2013 u ndërmorr në përputhje me Standardet e njohura Ndërkombëtare të Auditimit në Sektorit Publik. Qasja jonë ka përfshirë testet dhe procedurat, të cilat ne menduam se ishin të nevojshme për të arritur në një opinion lidhur me Pasqyrat Vjetore Financiare. Qasja e ndërmarrë është paraqitur në Memon e Planifikimit të Auditimit, e datës 22.10.2013.

Auditimi ynë është fokusuar në:

- Pajtueshmërinë me kornizën e raportimit dhe rreziqet domethënëse për Pasqyrat Vjetore Financiare të theksuara në Memon e Planifikimit të Auditimit;
- Reagimin ndaj rekomandimeve tona për vitin 2012 dhe atyre të mëhershme; dhe
- Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin e Brendshëm të Komunës (duke përfshirë menaxhimin dhe ekzekutimin e buxhetit dhe auditimin e brendshëm).

Niveli i punës së kryer nga Zyra e Auditorit të Përgjithshëm për të përfunduar auditimin për vitin 2013 pasqyron drejtpërsëdrejti cilësinë e kontrollit të brendshëm të zbatuar nga menaxhmenti.

Opinion

Shtojca I shpjegon llojet e ndryshme të opinioneve të aplikuara nga ana e Zyra e Auditorit të Përgjithshëm.

Opinion i Auditorit të Përgjithshëm është:

Sipas opinionit tonë pasqyrat financiare *prezantojnë një pamje të drejtë dhe të vërtetë* në të gjitha aspektet materiale.

Si *Theksim i çështjes* Regjistri i Pasurive Fikse ende nuk është plotë dhe i saktë për arsye se janë identifikuar rrugë dhe rrjet kanalizimi në vlerë 416,407€, që nuk ishin regjistruar në regjistrin kontabël dhe nuk ishin prezantuar në PVF. Po ashtu komuna kishte bërë klasifikim të gabuar të shpenzimeve ku nga kategoria e investimeve kapitale kishte paguar për mallra dhe shërbime vlerën prej 88,104€. Regjistri i pasurive fikse dhe klasifikimi i gabuar ekonomik i shpenzimeve nuk ka ndikim në ndonjërin prej dy Pasqyrave Vjetore Financiare ('Pranimet dhe Pagesat në Para të Gatshme' dhe 'Krahasimi i Buxhetit me Shumat Aktuale'), në pajtim me SNKSP në bazë të kontabilitetit të parasë së gatshme. **(SNISA 200 Opinion i Pamodifikuar me Theksim të Çështjes).**

Konkluzioni i përgjithshëm

Bazuar në detajet e paraqitura në secilën pjesë të këtij raporti, konkluzioni ynë i përgjithshëm është se:

Menaxhmenti i Komunës kishte dizajnuar sistemin e kontrollit të brendshëm në nivel të kënaqshëm, por sistemi duhet në vazhdimësi të monitorohet për tu siguruar se kontrollet janë në veprim. Ne në vazhdim po i paraqesim fushat në të cilat janë vërejtur dobësi, të cilat duhet të jenë në fokus të përmirësimeve në të ardhmen:

- Pasqyrat Vjetore Financiare, përveç shpalosjes jo të plotë të pasurive dhe klasifikimit të gabuar të shpenzimeve, ku nga kategoria e investimeve kapitale ishin bërë pagesa për mallra dhe shërbime, ishin përgatitur në pajtim me rregullën e thesarit nr. 03/2013;
- Rekomandimet e vitit 2012 dhe viteve të mëparshme, edhe pse janë ndërmarrë disa veprime, ato nuk ishte arritur të adresohen në mënyrë të plotë. Kjo rezulton në kontrole të dobëta/vlerë të dobët për para/humbje potenciale financiare të vazhdueshme;
- NJAB kishte përmbushë vetëm pjesërisht planin e punës dhe në fokus të fushëveprimit kishte rishikimin e aktiviteteve për vitet e kaluara 2011 dhe 2012;
- Edhe pse ne arritëm të merrnim siguri nga kontrollet efektive të menaxhmentit në disa fusha të pasqyrave, vlerësimi ynë për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin ka

nxjerr në pah se në disa fusha të rëndësishme të veprimtarisë ekzistojnë dobësi domethënëse. Kjo veçanërisht ka ndodhur në prokurim, ku janë nënshkruar kontrata me operator ekonomik të papërgjegjshëm, ka pasur klasifikime të gabuar të shpenzimeve në kode ekonomike, pastaj menaxhimi i dobët i pronave komunale të dhëna me qira. Gjithashtu, komuna nuk ka arritur të krijoj një regjistër përfundimtar të pasurive që i ka nën posedim.

Rekomandimet kryesore të Auditorit të Përgjithshëm janë si në vijim:

Kryetari duhet të sigurojë:

- Që në procesin e hartimit të Pasqyrave Vjetore Financiare për vitin 2014 të përfshihet formalisht edhe rishikimi nga menaxhmenti i draft pasqyrave, me fokus të veçantë në fushat tek regjistrimi i të gjitha pasurive në regjistrin kontabël dhe klasifikimin adekuat të shpenzimeve sipas kategorive ekonomike, dhe të njëjtat të prezantohen drejt në pasqyra financiare;
- Se rekomandimet e dhëna nga vitet paraprake do të trajtohen dhe të adresohen sipas rëndësisë dhe prioritetëve nga të gjithë menaxherët përgjegjës për fushat përkatëse ku mangësitë janë identifikuar;
- Se do të bëjë diskutime më të gjëra dhe të vendos një bashkëpunim të ngushtë me auditimin e brendshëm, me fokus që prioritet i fushave të rishikimit të jenë fushat me nivel të lartë të rrezikut;
- Shtimin e kontrolleve tek procesi i prokurimit duke respektuar kriteret e vendosura në dosjen e tenderit në mënyrë që mos shpërblehen ofertuesit e papërgjegjshëm; dhe
- Se do të vazhdohet me procesin e regjistrimit të të gjitha pasurive dhe të hartohet një regjistër përfundimtar, i cili më pas do të azhurnohej në baza të vazhdueshme për pjesën e ndryshimeve që do të ndodhin gjatë vitit.

Përgjigja nga Menaxhmenti – auditimi për 2013

Menaxhmenti është pajtuar me të gjitha gjetjet e auditimit dhe është zotuar se do t'i adresoj rekomandimet tona.

1 Fushëveprimi i auditimit dhe metodologjia

Është përgjegjësi e Menaxhmentit të përgatis Pasqyrat Vjetore Financiare (PVF) sipas Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit në Sektorin Publik (SNKSP) për “Raportimin Financiar në bazë të Kontabilitetit të Parasë së Gatshme” dhe kërkesave të tjera specifike. Zyra e Auditorit të Përgjithshëm (ZAP) është përgjegjëse për kryerjen e auditimit të rregullsisë që përfshinë ekzaminimin dhe vlerësimin e PVF dhe të dhënave tjera financiare si dhe dhënien e opinioneve:

- Nëse PVF japin një pamje të drejtë dhe të vërtetë të llogarive dhe çështjeve financiare për periudhën e auditimit;
- Nëse të dhënat financiare, sistemet dhe transaksionet janë në pajtim me ligjet dhe rregulloret në fuqi;
- Për përshtatshmërinë e funksioneve të kontrollit të brendshëm dhe të auditimit të brendshëm; dhe
- Për të gjitha çështjet të cilat dalin apo kanë të bëjnë me auditimin.

Ne kemi shqyrtuar shkallën deri në të cilën mund të mbështetemi në kontrollet menaxheriale gjatë përcaktimit të testimit të hollësishëm, të cilat janë të nevojshme për të siguruar nivelin e nevojshëm të dëshmive për të mbështetur opinionin e Auditorit të Përgjithshëm dhe fokusin e auditimit tonë.

Pjesët e mëposhtme ofrojnë një përmbledhje më të detajuar të të gjeturave tona të auditimit me theks të veçantë në vëzhgimet dhe rekomandimet në çdo fushë të rishikimit.

Për të qenë më i plotë, ne kemi përfshirë çështjet e identifikuara gjatë auditimit të ndërmjetëm aty ku ato kanë mbetur relevante. Të gjeturat tona janë definuar si:

Të prioritetit të lartë – Çështje të cilat mund të rezultojnë në dobësi materiale në kontrollin e brendshëm dhe ku veprimi i marrë do të ofrojë mundësinë për përmirësimin e efikasitetit dhe efektivitetit të kontrolleve të brendshme; dhe

Të prioritetit të mesëm - Çështje të cilat mund të mos rezultojnë në dobësi materiale, por ku veprimi i marrë do të ofrojë mundësinë për përmirësimin e efikasitetit dhe efektivitetit të kontrolleve të brendshme.

Procedurat tona kanë përfshirë një rishikim të kontrolleve të brendshme dhe sistemeve të kontabilitetit dhe procedurat vetëm deri në atë masë që konsiderohet e nevojshme për kryerjen efektive të auditimit. Të gjeturat e auditimit nuk duhet të konsiderohen sikur përfaqësojnë një pasqyrë gjithëpërfshirëse të të gjitha dobësive të cilat ekzistojnë, apo edhe të të gjitha përmirësimeve që mund të bëhen në sistemet dhe procedurat që kanë funksionuar. Të gjeturat që konsiderohen si me prioritet të ulët do ti raportohen veçmas stafit të financave.

2 Pasqyrat vjetore financiare dhe obligimet e tjera për raportimin e jashtëm

Konkluzioni i përgjithshëm

Rishikimi ynë i PVF merr parasysh pajtueshmërinë me kornizën raportuese si dhe cilësinë dhe saktësinë e informacionit të regjistruar në pasqyrat financiare. Ne gjithashtu e marrim parasysh deklaratën e bërë nga Zyrtari Kryesor Administrativ (ZKA) dhe Zyrtari Kryesor Financiar (ZKF), kur draft PVF-të të dorëzohen në Qeveri.

Deklarata në lidhje me prezantimin e PVF përfshin një numër të pohimeve për sa i përket pajtueshmërisë me kornizën raportuese dhe cilësinë e informacionit në kuadër të pasqyrave financiare. Deklaratat kanë për qëllim t'i ofrojnë Qeverisë sigurinë se të gjitha informatat relevante janë ofruar për të siguruar se mund të ndërmerret një auditim gjithëpërfshirës.

2.1 Opinioni i Auditimit

Opinion i pamodifikuar¹ me theksim të çështjes

Sipas opinionit tonë pasqyrat financiare prezantojnë një pamje të drejtë dhe të vërtetë në të gjitha aspektet materiale.

Si *Theksim i çështjes* regjistri i pasurive fikse ende nuk është plotë dhe i saktë për arsye se janë identifikuar rrugë dhe rrjet kanalizimi në vlerë 416,407€, që nuk ishin regjistruar në regjistrin kontabël dhe nuk ishin prezantuar në PVF. Po ashtu komuna kishte bërë klasifikim të gabuar të shpenzimeve ku nga kategoria e investimeve kapitale kishte paguar për mallra dhe shërbime vlerën prej 88,104€. Regjistri i pasurive fikse dhe klasifikimi i gabuar ekonomik i shpenzimeve nuk ka ndikim në ndonjërin prej dy Pasqyrave Vjetore Financiare ('Pranimet dhe Pagesat në Para të Gatshme' dhe 'Krahasimi i Buxhetit me Shumat Aktuale'), në pajtim me SNKSP në bazë të kontabilitetit të parasë së gatshme.

(SNISA 200 Opinion i Pamodifikuar me Theksim të Çështjes).

¹Termi „opinion i pamodifikuar” është ekuivalent me termin „opinion i pakualifikuar” i përdorur në versionin paraprak të Raportit Vjetor. Terminologjia e re është në pajtim me standardet të reja të INTOSAI-t (SNISA 200). Për më tutje referohu në shtojcën I.

2.2 Rreziqet domethënëse në Pasqyrat Vjetore Financiare

Përshkrimi

Në memon tonë të planifikimit të auditimit, të datës 22.10.2013 ne kemi identifikuar një rrezik domethënës, që ka të bëjë me regjistrimin e stoqeve.

Rreziku i anomalive materiale që ne kemi identifikuar në lidhje me mos regjistrimin e stoqeve nuk ka ndodhur, pasi që komuna kishte marrë veprimet e duhura dhe me kohë, dhe stoqet ishin prezantuar në mënyrë të drejt në PVF.

2.3 Pajtueshmëria me kërkesat për raportim në PVF

Përshkrimi

PVF duhet të jenë në përputhje me kornizën e caktuar raportuese. Ne kemi marrë parasysh:

- Pajtueshmërinë me RrF nr. 03/2013;
- Kërkesat e Ligjit nr. 03/L-048 për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë;
- PVF janë dorëzuar brenda kornizës kohore;
- PVF janë nënshkruar nga ZKA dhe ZKF;
- PVF janë përgatitur në gjuhën shqipe dhe serbe;
- PVF janë dorëzuar në kopje fizike dhe elektronike; dhe
- Komuna ka dorëzuar raporte të rregullta tremujore në Kuvendin Komunal dhe një kopje tek Ministri i MF gjatë vitit 2013.

PVF fillestare kanë përmbajtur disa gabime dhe mangësi informatash. Pas sugjerimeve tona, komuna kishte korrigjuar PVF dhe i kishte dorëzuar për herë të dytë në ZAP. Përveç mungesës së shpalosjes së plotë të pasurive dhe klasifikimi të gabuar të disa shpenzimeve, PVF-të finale ishin përgatitur në pajtim me rregullën e Thesarit nr. 03/2013.

Çështja 1 - Procesi i përgatitjes së PVF – Prioriteti i lartë

- E gjetura** Të shënimi 30 Përmbledhje e pasurive jo financiare kapitale, pasuria e paraqitur me vlerë mbi 1,000€, në PVF është me vlerë neto 60,911,048€. Ne kemi identifikuar se komuna gjatë vitit 2013 nuk i kishte regjistruar në regjistrin kontabël dhe në PVF rrugët dhe kanalizime në vlerë 416,407€. Kjo vlerë nuk është e përfshirë në totalin e pasurive të prezantuar më lart.
- Komuna, gjithashtu, kishte bërë klasifikim të gabuar të shpenzimeve, ku nga kategoria e investimeve kapitale kishte paguar për mallra dhe shërbime vlerën prej 88,104€.
- Rreziku** Mos prezantimi i plotë i pasurive që i posedon komuna rritë rrezikun se do keqkuptohet pozita financiare dhe keqpohimin e pasurive në PVF. Po ashtu, keq klasifikimi i shpenzimeve ndikon që të nënvlerësohen shpenzimet e investimeve kapitale dhe të mbivlerësohen mallrat dhe shërbimet.
- Rekomandimi 1** Kryetari duhet të sigurojë që plani i prodhimit të llogarive për vitin 2014 formalisht adreson të gjitha kërkesat për pajtueshmëri lidhur me PVF-të, duke përfshirë edhe mungesën e informatave të përmendura.

2.4 Pajtueshmëria me kërkesat e tjera për raportim të jashtëm

Përshkrim

Përveç hartimit të PVF-ve, nga Komuna kërkohet të adresojë obligimet për raportim të jashtëm si në vijim:

- Kërkesa Buxhetore për financimin e projekteve kapitale;
- Raportet tremujore, duke përfshirë pasqyrat financiare nëntë mujore;
- Raporti i vetëvlerësimit sipas rregullave të MFK-së;
- Draft Plani dhe plani përfundimtar i prokurimit;
- Plani i veprimit për implementimin e rekomandimeve; dhe
- Raportet mbi borxhet.

Rekomandimet

Ne nuk kemi rekomandime në këtë fushë.

3 Rekomandimet e vitit paraprak

Konkluzioni i përgjithshëm

Menaxhmenti i komunës ka trajtuar rekomandimet e dhëna në vitin e kaluar dhe ne i vlerësojmë veprimet e ndërmarra, por nuk janë adresuar të gjitha rekomandimet e dhëna dhe kjo mbetet një sfidë.

Përshkrimi

Raporti ynë i auditimit për PVF-të të vitit 2012 kishte rezultuar në 15 rekomandime. Menaxhmenti i komunës kishte përgatitur një Plan Veprimi me zotimin se të gjitha rekomandimet do të adresohen.

Në fund të auditimit ne kemi vërejtur se pesë rekomandime ishin adresuar plotësisht, pesë ishin adresuar pjesërisht apo janë në proces të adresimit dhe pesë nuk ishin adresuar. Për një përshkrim më të plotë të rekomandimeve dhe se si janë adresuar ato, shih Shtojcën II në fund të këtij raporti.

Çështja 2 - Adresimi i rekomandimeve nga viti paraprak – Prioritet i mesëm

E gjetura	Raporti ynë i auditimit për PVF-të e vitit 2012 ka rezultuar me 15 rekomandime kryesore. Menaxhmenti nuk ka arrit t'i adresojë në mënyrë të plotë të gjitha rekomandimet, megjithatë shihet se mbi gjysma e tyre janë trajtuar.
Rreziku	Vonesat në adresimin e rekomandimeve shpien në rrezikun që mangësitë dhe dobësitë e mëhershme të vazhdojnë të jenë të pranishme dhe të ketë ngecje në kontrollet kyçe që lidhen me rekomandimet përkatëse.
Rekomandimi 2	Kryetari duhet të sigurojë që plani i veprimit i rishikuar në mënyrë të qartë përcakton një afat kohor për adresimin e rekomandimeve me anëtarët e stafit llogaridhënës, të identifikuara me fokus fillestar në ato të një rëndësie më të madhe.

4 Menaxhimi Financiar dhe Kontrolli

4.1 Konkluzioni i përgjithshëm

Qasja jonë e auditimit është fokusuar në të kuptuarit dhe vlerësimin e veprimeve të ndërmarra nga menaxhmenti për të siguruar menaxhim financiar, kontroll efektiv dhe rezultate nga këto veprime. Për sisteme individuale financiare, ne kërkojmë të identifikojmë nivelin në të cilin operojnë kontrollet aktuale. Ne konsiderojmë se kontrollet janë të dizajnuara mirë, mirëpo nuk po zbatohen në praktikë dhe nuk po funksionojnë në mënyrë efektive. Kjo kërkon një vlerësim të strukturave, proceseve dhe linjave të llogaridhënies të prezantuara nga menaxhmenti, duke përfshirë rolin e ndërmarrë nga Auditimi i Brendshëm dhe Komiteti i Auditimit.

Ne gjithashtu, kemi marrë në konsideratë vetë-vlerësimin e Komunës të ndërmarrë në kuadër të MFP në lidhje me vetë-vlerësimin e KBFP.

Ne kemi gjetur se kontrollet mbi të hyrat nuk po zbatohen në mënyrë efektive, kontrollet mbi një sërë fushash të shpenzimeve kërkojnë përmirësim të mëtijshëm në mënyrë që të parandalojë që komuna të ketë humbje financiare. Fushat kryesore ku nevojiten më shumë përmirësime janë: Prokurimi, Të hyrat, Menaxhimi i pasurisë.

4.2 Qeverisja e mirë

Përshkrim

Menaxhmenti ka zbatuar një sërë kontrollesh të brendshme për të siguruar se sistemet financiare funksionojnë siç duhet. Është e rëndësishme që ato të përfshijnë raportimin e duhur tek menaxhmenti për të mundësuar një përgjigje efektive dhe me kohë ndaj problemeve operative të identifikuara.

Çështja 3 - Raportimet tek menaxhmenti i lartë – Prioritet i lartë

E gjetura	Rishikimi që ne i kemi bërë kontrolleve menaxheriale të zbatuara në sistemin financiar kryesor të komunës, ka nxjerrë në pah një raportim jo të rregullt. Forma e raportimit që bëhet tek kryetari bëhet sipas nevojës dhe nuk ka raporte me shkrim prej drejtorateve përkatëse mbi punët dhe aktivitet e tyre. Ne nuk jemi mbështetur në funksionimin e kontrolleve të nivelit të lartë tek disa kategori ekonomike, si te të hyrat, investimet kapitale, mallrat dhe shërbimet.
Rreziku	Cilësia e dobët e raportimit financiar redukton aftësinë e menaxhmentit për të drejtuar në mënyrë aktive aktivitetet e komunës, për të reaguar ndaj sfidave financiare në kohën e duhur dhe për të zbatuar kontrollin efektiv të buxhetit.
Rekomandimi 3	Kryetari të zbatojë një rishikim për të përcaktuar formatin e raportimit financiar për menaxhmentin e lartë që është kërkesë për mbështetjen e një menaxhimi efektiv të punës. Kjo duhet të mbështetet nga një strukturë qeverisëse ku menaxhmenti i lartë është i njoftuar mbi dobësitë e kontrolleve dhe t'i menaxhojë ato në mënyrë aktive.

4.3 Planifikimi dhe realizimi i buxhetit

Përshkrimi

Ne kemi shqyrtuar burimin e fondeve buxhetore, shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike dhe të hyrat e inkasuara. Kjo është paraqitur në tabelat e mëposhtme:

Tabela 1. Burimet e fondeve buxhetore – shpenzimi ndaj buxhetit (në €)

Përshkrimi	Buxheti fillestar	Buxheti Final ²	2013 Shpenzimi	2012 Shpenzimi	2011 Shpenzimi
Burimet e Fondeve:	16,521,350	17,395,938	16,666,356	16,574,837	15,909,039
Granti i Qeverisë -Buxheti	15,171,350	15,371,350	15,268,355	15,261,145	14,681,146
Të bartura nga viti paraprak ³ –		273,447	273,407	241,008	326,875
Të hyrat vetanake ⁴	1,350,000	1,350,000	816,334	908,441	768,933
Donacionet e brendshme		78,985		604	7,000
Donacionet e jashtme		322,156	308,260	163,639	125,085

Buxheti final, krahasuar me buxhetin fillestar, është më i lartë për 874,588€. Kjo rritje është rezultat i donacioneve vendore dhe atyre të jashtme me vlerë 401,141€, të hyrave të bartura nga viti paraprak me vlerë 273,447€, si dhe me vendim të Qeverisë komunës ju kanë ndarë mjete me vlerë 200,000€ për investime kapitale.

Në vitin 2013 komuna ka shpenzuar 96% të buxhetit final ose 16,666,356€. Edhe në vitin 2012 buxheti ishte shpenzuar rreth 95%. Ne mund të konkludojmë se komuna kishte një efikasitet të lartë në përdorimin e fondeve buxhetore.

² Buxheti Final – buxheti i aprovuar nga Kuvendi që është e përshtatur vazhdimisht nga Ministria e Financave

³ Të hyrat vetanake të Komunave të pashpenzuara në vitin paraprak të bartura në vitin aktual.

⁴ Të hyrat komunale të planifikuara dhe të mbledhura në vitin aktual që është përdorur nga entiteti për financimin e buxhetit të vet.

Tabela 2. Shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike- shpenzimi ndaj buxhetit (në €)

Përshkrimi	Buxheti fillestar	Buxheti Final	2013 Shpenzimi	2012 Shpenzimi	2011 Shpenzimi
Shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike:	16,521,350	17,395,938	16,666,356	16,574,837	15,909,039
Pagat dhe Mëditjet	9,051,828	9,112,554	9,003,807	9,005,424	8,679,102
Mallrat dhe Shërbimet	1,097,812	1,171,953	1,044,555	1,014,569	933,568
Shërbimet komunale	305,000	305,000	303,122	283,575	291,759
Subvencionet dhe Transferet	325,000	385,000	349,065	144,316	123,949
Investimet Kapitale	5,741,710	6,421,431	5,965,807	6,126,953	5,880,661

Shpjegimet rreth ndryshimeve në kategoritë buxhetore janë dhënë si në vijim:

- Rritja e buxhetit të Investimet Kapitale ishte bërë një pjesë nga të hyrat e bartura në vlerë prej 133,270€, prej donatorëve 346,450€, si dhe me vendim të Qeverisë, komunës ju kanë ndarë 200,000€ për projekte kapitale. Buxheti të kjo kategori ishte shpenzuar 92%.
- Buxheti për mallra dhe shërbime ishte rritur për 74,141€, kjo është ngritur nga të hyra e bartura dhe donatorët e jashtëm. Po ashtu të kjo kategori buxheti është shpenzuar rreth 90%.
- Rritja e buxhetit për kategorinë e Subvencioneve kishte ndodhur nga të hyrat vetanake të bartura me vlerë 60,000€.

Asnjë vit të hyrat vetanake nuk shpenzohen në tërësi, si rezultat direkt i mos ekzekutimit të buxhetit, duke pasur parasysh se të hyrat vetanake janë burimi i fundit financiar i përdorur. Në vitin 2014 vlera e bartur e të hyrave ka qenë mbi 188 mijë euro.

Tabela 3. Të hyrat vetjake komunale të buxhetuara dhe të mbledhura në 2013 (në euro)

Përshkrimi	Buxheti Fillestar	Buxheti Final	2013 Pranimi	2012 Pranimi	2011 Pranimi
Të hyrat vetanake	1,350,000	1,350,000	1,005,192	1,137,364	1,043,575

Buxheti fillestar për të hyrat vetanake nuk pasqyronte pranimet e vitit të kaluar dhe faktorët e tjerë relevant. Nga tabela shihet se realizimi i të hyrave ishte 74%. Në krahasim me vitin paraprak, të hyrat e planifikuara ishin për 13% më të ulëta, po ashtu në raport me vitin 2011 për 4% më të ulëta.

Listat e debitorëve ndaj komunës kanë kaluar shifrën prej 8.7 milionë, që paraqet një shumë domethënëse për komunën, dhe gjendja e llogarive të arkëtueshme është në rritje të vazhdueshme. Menaxhmenti i komunës duhet të analizoj shkaqet e rënies së të hyrave në dy vitet e fundit.

Çështja 4 - Planifikimi dhe realizimi i të hyrave - Prioriteti i Lartë

- E gjetura** Komuna nuk kishte bërë planifikimin e të hyrave sipas kategorive specifike, dhe nga kjo ne nuk ishim në gjendje t'i verifikojmë të hyrat sipas kategorive dhe arritjen e progresit në raport me planin. Në nivel të përgjithshëm, komuna kishte planifikuar që të realizoj 1,350,000€, ndërsa kishte arrit të inkasoj shumën 1,005,192€ apo rreth 74%.
- Rreziku** Mungesa e një planifikimi të hollësishëm të të hyrave redukton mundësinë e mbikëqyrjes së progresit të arritur në krahasim me planin dhe vendimmarrjen e menaxhmentit për të financuar projektet nga burimet e veta.
- Rekomandimi 4** Kryetari duhet të siguroj se do bëhet një planifikim i qëndrueshëm i hyrave, ku si pikënisje do të shërbente trendi i të hyrave gjatë viteve të fundit, por duke përdorë edhe informatat tjera relevante.

4.4 Të hyrat (përfshirë të hyrat vetanake)

Përshkrimi

Komuna ka vendosur disa kontrole mbi të hyrat, megjithatë, ekziston nevoja për përmirësime të mëtejshme sidomos në planifikimin, në nxjerrjen dhe aplikimin e politikave dhe mekanizmave adekuat në mbledhjen e borxheve të mbetura nga vitet paraprake nga tatimi në pronë, qiratë dhe borxhet tjera.

Të hyrat e arkëtuara nga komuna në vitin 2013 ishin në total 1,005,192€. Burim i këtyre të hyrave ishin tatimi në pronë, lejet e ndërtimit, taksat administrative, etj.

Çështja 5 - Realizim i dobët i të hyrave vetjake– Prioritet i lartë

E gjetura Duke u mbështetur në të dhënat e ofruara nga softueri i tatimit në pronë, komuna për vitin 2013, kishte faturuar 16,830 obligues me vlerë prej 616,734€, ndërsa kishte inkasuar 348,938€ apo 57%. Ne kemi testuar 15 mostra me vlerë 47,602€ prej tyre vlera e papaguar ishte 23,126€. Borxhet nga vitet paraprake kanë arritur shumën 5,099,044€, nga 4,482,310€, sa ishin një vit më parë.

Komuna nga gjithsej shuma e kontraktuar prej 112,927€ për pronat e dhëna me qira, gjatë vitit 2013 kishte inkasuar vetëm 38,561€ apo 1/3 e qirave. Ne kemi testuar 6 mostra të dhënies me qira të pronës komunale në vlerë 8,548€, dhe kemi vërejtur se këta shfrytëzues nuk kishin paguar fare obligimet e tyre. Komuna nuk kishte ndërmarrë ndonjë masë për t'i obliguar këta shfrytëzues që t'i kryejnë obligimet e tyre dhe borxhi total i tyre arrin vlerën 53,629€. Shuma totale e debitorëve ndaj komunës për qiratë e pa paguara në fund të vitit 2013 ishte 590,272€.

Në komunë operojnë afro 3,473 biznese. Nga taksat në firmë për vitin 2013 komuna kishte inkasuar vlerën prej 75,095€ nga 261,346€ apo rreth 29% të ngarkesave. Ne kemi testuar shtatë mostra që kapin vlerën prej 14,797€, dhe katër raste prej tyre nuk kishin paguar obligimin e tyre ndaj komunës. Borxhi i grumbulluar nëpër vite ishte 3,043,900€.

Rreziku Borxhet e grumbulluara/pa inkasura janë ekuivalente me gjysmën e buxhetit vjetor të komunës për vitin 2013. Kjo reflekton politikat e dobëta të arkëtimit, të cilat rrezikojnë maksimizimin e të hyrave dhe arritjen e objektivave të përcaktuara të komunës, si dhe reduktojnë mundësinë e realizimit të shumë projekteve potenciale me vetëfinancim.

Rekomandimi 5 Kryetari duhet të zbatojë rishikim sistematik për të përcaktuar barrierat për rritjen e shkallës aktuale të inkasimit të të hyrave dhe për zvogëlimin e shkallës së borxheve historike, si dhe të identifikojë mundësitë për përmirësim të situatës. Referenca duhet të bëhen me komunat tjera të ngjashme për të përcaktuar nëse praktikrat efektive në vende të tjera mund të zbatohen.

4.5 Shpenzimet

4.5.1 Prokurimi

Përshkrimi

Komuna ndonëse ka të dizajnuara kontrolle formale mbi shpenzimet, nga testimet tona ka rezultuar se ato nuk operojnë në nivelin e duhur. Klasifikimi në kode ekonomike jo adekuate, shpërblimi i ofertuesve të papërgjegjshëm, janë vetëm disa raste që përshkruajnë dobësitë e kontrolleve.

Shpenzimet e proceduara përmes procedurave të prokurimit për vitin 2013 ishin 6,954,339€.

Ne kemi analizuar nëse projektet për investime kapitale kanë qenë të përfshira në PIP dhe në kornizën afatmesme të shpenzimeve. Gjithashtu, kemi rishikuar ndryshimet eventuale në projektet e parapara që të realizohen gjatë vitit dhe mund të thuhet se nuk ka ndonjë çështje për ta ngritur në raport.

Çështja 6 - Mos respektimi i kriterëve të vendosura në dosjen e tenderit – Prioriteti i lart

E gjetura

Te kontrata “Asfaltimi i rrugës Tërnavë-Halabak” me vlerë 130,825€, kriter në dosjen e tenderit ishte që OE të ketë listën e punëtorëve të vulosur dhe nënshkruar në Administratën Tatimore të Kosovës (ATK) për vitin 2013, mirëpo operatori ekonomik fitues nuk i kishte sjellë këto dëshmi.

Te kontrata “Asfaltimin i Rrugëve të Qytetit” me vlerë 866,068€, kriter i përcaktuar në dosjen e tenderit ishte që OE të ketë vërtetimin e tatimit në pronë, mirëpo vërtetimi i sjellë nga kompania nuk është në emër të pronarit dhe nuk e plotëson kriterin e dosjes së tenderit. Po ashtu, te kjo kontratë kompania fituese kishte bërë nën kontraktim për furnizimin e asfaltit prej 71% të vlerës së kontratës, ndërsa sipas Ligjit të Prokurimit Publik (LPP) vlera e lejuar për t’u nënkontraktuar mund të jetë deri në 40% të kontratës.

Rreziku Kërkesat administrative të prokurimit nuk janë zbatuar. Dështimi i ndjekjes së procedurave të prokurimit dhe udhëzimeve shoqëruese, mund të rezultojë me përzgjedhjen e ofertuesve të pa përgjegjshëm. Ekziston rreziku i mëtejme se është arritur vlerë e dobët për paranë e shpenzuar në këto kontrata.

Rekomandimi 6 Kryetari duhet ta shqyrtojë pse kërkesat e prokurimit nuk janë aplikuar në këto raste, dhe të implementoj kontrole të shtuara, për të siguruar se situata të tilla nuk do të përsëriten dhe të merren masa administrative sipas nevojës.

Çështja 7 - Klasifikimi i shpenzimeve në kategori ekonomike jo adekuate – Prioritet i lart

E gjetura Ne kemi vërejtur se në gjashtë raste komuna kishte bërë klasifikim të shpenzimeve në kode të gabuara ku nga kategoria ekonomike e investimeve kapitale kishte bërë pagesa për mallra dhe shërbime. Vlera e këtyre pagesave është 88,104€.

Rreziku Shpenzimi i mjeteve nga investimet kapitale për mallra dhe shërbime ndikon në keq pohimin e shpenzimeve të cilat reflektojnë edhe në PVF.

Rekomandimi 7 Kryetari duhet të sigurojë vendosjen e sistemit të kontrollit në këtë fushë, që pagesat të bëhen sipas buxhetit të aprovuar sipas ndarjeve fillestare.

4.5.2 Kompensimet (pagat dhe mëditjet)

Përshkrimi

Pagat dhe Mëditjet paguhen përmes një sistemi të centralizuar (payrollit). Kontrollët që operojnë në nivel lokal nga komuna kanë të bëjnë me a) kontrollin i pagesave çdo muaj duke i nënshkruar listën e pagave b) verifikimin e ndryshimeve të mundshme që mund të paraqiten përmes formularëve, c) rishikimin e buxhetit për këtë kategori dhe barazimet me thesarin.

Për këtë kategori testuam 56 mostra ku rishikuam pajtueshmërinë e listave të pagave me sistemin e payrollit në MAP. Po ashtu, kemi shikuar nëse pozitat e zyrtarëve dhe koeficientët e aplikuar janë në pajtueshmëri me formën e sistemit të payrollit dhe listës së pagave. Testet tona në këtë kategori nuk kanë identifikuar ndonjë çështjet për t'u raportuar.

Rekomandimi

Ne nuk kemi rekomandim në këtë fushë.

4.5.3 Subvencionet dhe Transferet

Përshkrimi

Buxheti i planifikuara për subvencione dhe transfere ishin 385,000€ ndërsa të realizuara 349,065€. Për testim kemi marrë gjithsej 15 mostra në vlerë prej 195,050€.

Nga testimet tona ne nuk kemi identifikuar ndonjë parregullsi të rëndësishme për t'u raportuar.

Rekomandimi

Ne nuk kemi rekomandim në këtë fushë.

4.6 Pasuritë dhe detyrimet

4.6.1 Pasuritë kapitale dhe jo-kapitale

Përshkrim

Në vitin 2012 vlera neto e pasurive në regjistrin kontabël ishte 52,175,366€ ndërsa në vitin 2013-të ishte 60,911,048€. Rritja e vlerës së pasurisë ka ardhur si rezultat i regjistrimit të tokave që janë në pronësi të komunës. Siç shihet, komuna ka vazhduar me procesin e regjistrimit të pasurive dhe ka bërë një progres në vitin 2013, por deri në kompletimin e një regjistri përfundimtar të pasurive, mbetet edhe shumë për t'u bërë.

Çështja 8 - Mungesa e regjistrimit të plotë dhe të saktë të pasurive - Prioriteti i lartë

- E gjetura** Regjistri i pasurive në komunë nuk është i plotë dhe i saktë për arsye se ne kemi vërejtur pasuri në vlerë prej 416,407€ që nuk ishin të përfshira në këtë regjistër.
- Komuna e kishte themeluar komisionin për inventarizim dhe ky komision kishte dorëzuar një raport me datën 20.01.2014.
- Po ashtu gjatë auditimit të pasurive me vlerë nën 1,000€ ne kemi vërejtur se nuk mbahen evidenca në formë elektronike dhe për këtë nuk mund të dihet saktë vlera e këtyre pasurive që janë në posedim të komunës.
- Rreziku** Mos regjistrimi i plotë dhe i saktë i të gjitha pasurive të cilat janë në pronësi të komunës dhe mos azhurnimi i regjistrave në vazhdimësi të pasurive, rritë rrezikun e nënvlerësimit/mbivlerësimit të pasurisë së komunës dhe paraqitjes jo të drejtë të vlerës së pasurisë në pasqyrat vjetore financiare.
- Po ashtu mungesa e evidencave të pasurive në formë elektronike me vlerë nën 1,000€ rritë rrezikun se pasuritë mund të humbin apo të tjetërsohen.
- Rekomandimi 8** Kryetari duhet të siguroj se procesi i regjistrimit të pasurive të komunës do të vazhdoj, me fokus të veçantë regjistrimin e pasurive të blera rishtazi gjatë viteve, si dhe të mbahen evidenca për pasuritë me vlerë nën 1,000€.

4.6.2 Trajtimi i të arkëtueshmeve

Të arkëtueshmet janë shuma të cilat priten të mbliidhen nga Komuna. Këto kryesisht kanë të bëjnë me tatimin në pronë, taksës së biznesit dhe qiratë.

Çështja 9 - Mbledhja e dobët e tatimit në Pronë, Taksës në Firmë dhe Qiratë- Prioritet i lart

- E gjetura** Vlera e përgjithshme e llogarive të arkëtueshme të prezantuar në PVF e komunës ishte 8,733,266€. Ne kemi vërejtur se shuma e llogarive të arkëtueshme po rritet prej viti në vit. Tatimi në pronë është rritur për 616,734€ në vitin 2013 në raport me vitin 2012, po ashtu edhe taksa në firmë është rritur për 172,673€, të hyrat nga qiraja janë ngritur për 74,115€.
- Rreziku** Mungesa e një strategjie të qartë të Menaxhmentit për trajtimin adekuat të këtyre llogarive, rritë rrezikun që këto të arkëtueshme të vjetrohen, të shndërrohen në borxhe të këqija dhe të bëhen të pa mbledhëshme.
- Rekomandimi 9** Kryetari duhet të përgatisë një plan veprimi, ku përfshihen udhëzime të qarta për mbledhjen e të hyrave. Plani duhet të përmbajë prioritetet, ndarjen e borxheve për nga vjetërsia, afatet për veprimet që do të ndërmerren dhe arsyet për mos pagesë. Duhet të aplikohen një sërë metodash të inkasimit, duke mos përjashtuar edhe mjetet ligjore. Arritja e planit duhet të monitorohet në baza mujore.

4.6.3 Trajtimi i borxheve

Përshkrim

Pasqyra e obligimeve të pakryera ndaj furnitorëve në fund të vitit 2013 ishte 369,499€. Prej tyre 157,915€ i takojnë kategorisë mallra dhe shërbime, dhe 211,584€ për investime kapitale. Këto detyrime janë bartur për t'u paguar në vitin 2014. Arsyeja e mos pagesës së këtyre obligimeve për disa raste ishte mungesa e mjeteve të zotuara dhe për të tjerat arritja e faturave në ditët e fundit të Dhjetorit 2013.

Krahasuar me vitin fund vitin 2012, ku obligimet e papaguara ishin 280,260€, në vitin 2013 vërehet një rritje e tyre prej 31%.

Komuna e Podujevës renditet në mesin e 10 komunave që kanë më së shumti detyrime të pa paguara. Menaxhmenti i komunës në të ardhmen duhet të përmirësoj dukshëm menaxhimin e detyrimeve, për t'iu shmangur padive potenciale gjyqësore.

4.7 Sistemi i auditimit të brendshëm

Përshkrimi

NJAB-i për vitin 2013 kishte planifikuar të kryej gjashtë auditime, ndërsa kishte arrit t'i përfundoj tri auditime sipas planit dhe një me kërkesë të kryetarit, të cilat kanë mbuluar vitin 2011 dhe 2012. Auditimet ishin kryer në fushat: menaxhimin e pasurisë, subvencionet, prokurimi, dhe menaxhimi i parasë së imtë në departamentin e arsimit dhe departamentin mirëqenies sociale. Cilësia e raporteve dhe kontributet e NJAB-i për vitin 2013 ishin mjaft të limituara për t'i ofruar menaxhmentit një pamje të plotë mbi nivelin e kontrolleve të brendshme të komunës.

Komiteti i auditimit kishte mbajtur katër takime gjatë vitit të kaluar ne i kemi shikuar procesverbalet e këtyre takimeve dhe nuk kemi hasur se janë diskutuar rekomandimet e dhëna nga AP.

Çështja 10 - Punë jo e mjaftueshme nga NJAB dhe mos adresimi i rekomandimeve të dhëna nga kjo njësi - Prioritet i lartë

E gjetura Ne gjatë auditimit kemi vërejtur se menaxhmenti i kishte implementuar pjesërisht rekomandimet e dhëna nga NJAB.

NJAB kishte përmbushë vetëm pjesërisht planin e punës dhe në fokus të fushëveprimit kishte rishikimin e aktiviteteve për vitet e kaluara 2011 dhe 2012.

Rreziku Mungesa e aftësisë së menaxhmentit për t'i adresuar rekomandimet e dala nga NJAB në fakt zvogëlon rëndësinë dhe rolin e auditimit të brendshëm dhe ndikon në efektivitetin e tij. Në anën tjetër, ndjekja e çështjeve nga vitet e kaluara nga ana e auditimit të brendshëm, i shton vlerë të kufizuar përmirësimit të performancës financiare dhe operative si dhe përmirësimit të kontrolleve aktuale të komunës.

Rekomandimi 10 Kryetari duhet të bëjë diskutime më të gjëra dhe të vendos një bashkëpunim të ngushtë me auditimin e brendshëm, me fokus që prioritet i fushave të rishikimit të jenë fushat me nivel të lartë të rrezikut, me fushëveprim vlerësimin e kontrolleve dhe aktiviteteve operative të vitit 2014. Gjithashtu, rekomandimet e dala nga NJAB duhen të adresohen te të gjithë sektorët ku janë vërejtur dobësitë dhe mangësitë e kontrolleve.

Shtojca I: Shpjegim i llojeve të ndryshme të opinioneve të aplikuara nga ZAP

(e shkëputur nga ISSAI 200)

Forma e opinionit

147. Auditori duhet të japë një **opinion të pa-modifikuar nëse** arrin në përfundimin se pasqyrat financiare janë përgatitur, në të gjitha aspektet materiale, në pajtim me kornizën e zbatueshme financiare.

Nëse auditori, bazuar mbi dëshmitë e marra të auditimit, arrin në përfundimin se pasqyrat financiare si tërësi përmbajnë anomali materiale ose nuk arrin të marrë dëshmi të mjaftueshme auditimi për të nxjerrë përfundimin se pasqyrat financiare si tërësi nuk përmbajnë anomali materiale, atëherë ai duhet të modifikojë opinionin në raportin e auditorit sipas pjesës që flet për 'Përcaktimin e llojit të modifikimit që i bëhet opinionit të auditorit'.

148. Nëse pasqyrat financiare të përgatitura sipas kërkesave të një kornizë për prezantim të drejtë nuk arrijnë të japin një paraqitje të drejtë, auditori duhet të diskutojë çështjen me menaxhmentin dhe, varësisht nga kërkesat e kornizës së zbatueshme për raportim financiar dhe nga mënyra se si zgjidhet çështja, të përcaktojë nëse është e nevojshme të modifikojë opinionin e auditimit.

Modifikimet që i bëhen opinionit në raportin e auditorit

151. Auditori duhet të modifikojë opinionin në raportin e auditorit në rast se, duke u bazuar në dëshmitë e marra të auditimit, arrin në përfundimin se pasqyrat financiare si tërësi përmbajnë gabime materiale, ose në qoftë se auditori nuk ka mundur të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme për të nxjerrë përfundimin se pasqyrat financiare si tërësi nuk përmbajnë anomali materiale. Auditorët mund të japin tre lloje opinionesh të modifikuara: opinion të kualifikuar, opinion të kundërt dhe mohim të opinionit.

Përcaktimi i llojit të modifikimit që i bëhet opinionit të auditorit

152. Vendimi se cili lloj i opinionit të modifikuar është i përshtatshëm varet nga:

- Natyra e çështjes që i jep shkas modifikimit – d.m.th nëse pasqyrat financiare përmbajnë anomali materiale ose, në rast se ishte e pamundur për të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme, mund të përmbajnë anomali materiale; dhe
- Gjykimi i auditorit rreth përhapjes së efekteve ose efekteve të mundshme që çështja ka në pasqyrat financiare.

153. Auditori duhet të japë një **opinion të kualifikuar nëse**: (1) pasi ka marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme, auditori arrin në përfundimin se anomali, ose individualisht ose së bashku, janë materiale por nuk përhapen në pasqyrat financiare, ose (2) nëse auditori nuk ka mundur të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme në të cilat të bazojë një opinion, por arrin në përfundimin se efektet e çdo gabimi të pazbuluar mbi pasqyrat financiare mund të jenë materiale por nuk përhapen.

154. Auditori duhet të japë një **opinion të kundërt nëse**, pasi ka marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme, auditori arrin në përfundimin se anomali, ose individualisht ose së bashku, janë edhe materiale edhe përhapen në pasqyrat financiare.

155. Auditori duhet japë **mohim të opinionit nëse**, pasi nuk ka mundur të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme në të cilat të bazojë një opinion, auditori arrin në përfundimin se efektet e çdo gabimi të pazbuluar mbi pasqyrat financiare mund të jenë edhe materiale edhe të përhapen. Nëse, pas pranimit të angazhimit, auditori bëhet i vetëdijshëm se menaxhmenti ka imponuar një kufizim të fushëveprimit të auditimit, për të cilin auditori konsideron se mund të rezultojë në nevojën për të shprehur një opinion të kualifikuar ose mohim opinionit mbi pasqyrat financiare, auditori duhet të kërkojë nga menaxhmenti ta heqë atë kufizimin.

Nëse auditori jep një opinion të modifikuar, ai duhet të modifikojë edhe titullin për të korresponduar me llojin e opinionit i shprehur. ISSAI 1705¹⁹ jep udhëzime shtesë rreth gjuhës specifike që duhet përdorur kur jepet një opinion dhe për të përshkruar përgjegjësinë e auditorit. Ajo gjithashtu përfshin shembuj ilustrues të raporteve.

Paragrafët e Theksimit të Çështjes dhe paragrafët e Çështjeve të Tjera në raportin e auditorit

157. Nëse auditori e konsideron të nevojshme për të tërhequr vëmendjen e përdoruesve në një çështje të paraqitur ose shpalosur në pasqyrat financiare, e cila është sa e rëndësishme aq edhe thelbësore që ata të kuptojnë pasqyrat financiare, por ka prova të mjaftueshme e të përshtatshme se çështja nuk përmban anomali materiale në pasqyrat financiare, auditori duhet të përfshijë një paragraf të Theksimit të Çështjes në raportin e tij. Paragrafët për Theksimin e Çështjes duhet t'i referohen vetëm informacionit të paraqitur ose shpalosur në pasqyrat financiare.

158. Një paragraf i Theksimit të Çështjes duhet:

- Të përfshihet menjëherë pas opinionit;
- Të ketë titullin 'Theksim i Çështjes' ose ndonjë titull tjetër të përshtatshëm;
- Të përmbajë një referencë të qartë ndaj çështjes që theksohet dhe të tregojë se në ç'pjesë të pasqyrave financiare mund të gjenden shpalosjet relevante që e përshkruajnë plotësisht çështjen;
- Të tregojë se opinionit i auditimit nuk është modifikuar për sa i përket çështjes të theksuar.

159. Nëse auditori e konsideron të nevojshme për ta komunikuar një çështje, përveç atyre që janë paraqitur ose shpalosur në pasqyrat financiare, e cila, në gjykimin e auditorit, është e rëndësishme për përdoruesit në mënyrë që ta kuptojnë auditimin, përgjegjësitë e auditorit apo raportin e auditimit, dhe me kusht që kjo nuk është e ndaluar me ligj ose rregullore, duhet të përpilohet një paragraf me titullin "Çështje Të Tjetra", apo ndonjë titull tjetër të përshtatshëm. Ky paragraf duhet të paraqitet menjëherë pas opinionit dhe pas çdo paragrafi të Theksimit të Çështjes.

Shtojca II: Rekomandimet e vitit paraprak

Komponenti i Auditimit	Rekomandimet e dhëna	Rekomandimet plotësisht të adresuara	Rekomandimet pjesërisht të adresuara	Rekomandimet e pa adresuara
2.2 Prezantimi i Pasqyrave Vjetore Financiare	Kryetari duhet të siguroj që të gjitha shpalosjet janë të plota dhe janë përfshirë në PVF, në pajtim me kërkesat e përcaktuara me rregulloret e Thesarit.	Po		
3. Rekomandimet e vitit paraprak	Kryetari duhet të reagoj më vendosmërisht në adresimin e rekomandimeve të dhëna nga auditimi, duke i trajtuar ato në tërësi.		Pjesërisht	
4.4.1 Tatimi në Pronë	Kryetari duhet të shtojë angazhimin në mbledhjen e të hyrave nga tatimi në pronë, me fokus të veçantë arkëtimin e borxheve të vjetra.		Pjesërisht	
4.4.2 Taksa në Firmë	Kryetari duhet të forcoj masat në arkëtimin e borxheve të mbetura nga kjo lloj takse apo t'i trajtoj ato si të arkëtueshme të pa realizueshme, nëse janë trajtuar si borxhe të këqija.		Pjesërisht	
4.4.3 Të Hyrat nga Qiraja	Kryetari duhet të ndërmarr masa shtesë për arkëtimin e të hyrave nga qiraja në bazë të kontratave. Në të kundërtën, obliguesve t'u ndaloj shfrytëzimin e pronave publike.		Pjesërisht	
4.5.1 Mos ekzekutimi i sigurimit të tenderit	Kryetari duhet të sigurohet që të gjitha procedurat dhe kërkesat e AK të jenë në përputhje me Ligjin për Prokurim Publik, dhe posaçërisht kur kërkon sigurimin për garancinë e tenderit ta konfiskoj atë në rast se një operator ekonomik tërhiqet nga gara pas hapjes se ofertave.	Po		

4.5.1.1 Vonesa në kryerjen e punimeve	Kryetari të siguroj me garancion bankar valid të gjitha kontratat që i ekspozohen rrezikut të mos përmbushjes për tërë periudhën e punës të kontratës në fjalë. Më tutje, në raste kur nuk zbatohet si duhet kontrata, ta konfiskoj garancionin bankar dhe të zbatoj ndëshkimet e përcaktuara me kontratë për vonesat.	Po		
4.5.1.2 Dhënia e kontratës në mungesë të dy ofertuesve të përgjegjshëm	Kryetari të siguroj se procedurat e prokurimit kryhen në përputhje të plotë me Ligjin për Prokurim Publik dhe Kontrollat e brendshme veprojnë gjatë tërë procesit të prokurimit.			Jo
4.5.1.3 Klasifikimi i shpenzimeve ekonomike në kode jo adekuate	Kryetari duhet të siguroj se është respektuar plani kontabël për klasifikimin e shpenzimeve brenda kategorive përkatëse dhe pagesat e shpenzimeve t'i paguaj nga kategoria përkatëse.			Jo
4.5.2 Të dhënat e personelit	Kryetari të siguroj që dosjet e personelit të plotësohen me dokumentacionin e duhur sipas Udhëzimit administrativ 2003/11 mbi dosjet e personelit dhe të njëjtat azhurnohen në vazhdimësi.			Jo
4.5.3 Dhënia e subvencioneve pa aprovimin e asamblesë komunale	Kryetari duhet të siguroj se në të ardhmen do të zbatoj këtë rregullore dhe të zbatoj të gjitha kriteret dhe procedurat gjatë ndarjes së subvencioneve.	Po		
4.6 Pasuritë	Kryetari duhet të sigurojë një proces regjistrimi për të gjitha stoqet e materialeve në çdo fund vit dhe rezultatet e regjistrimeve t'i krahasoj me ato të regjistrave kontabël. Diferencat duhet të sqarohen.	Po		

4.6.1 Trajtimi i llogarive të arkëtueshme	Kryetari duhet të ndërmarr masa konkrete për rritjen e mbledhjes së të arkëtueshmeve, duke vendosur një proces i cili siguron që të arkëtueshmet janë regjistruar sapo të jetë bërë faturimi.			Jo
5 Punë jo e mjaftueshme nga NJAB-i	Kryetari duhet të sigurohet që NJAB po i kryen auditimet e planifikuara dhe ka në fokus fushat e vlerësuara me rrezik të lartë, si: të hyrat, shpenzimet, prokurimet, menaxhimi i kontratave, etj.			Jo
5.1 Adresimi i rekomandimeve nga NJAB	Kryetari duhet të bëjë plan veprimi se si mendon që gjetjet dhe rekomandimet e dhëna nga auditimi i brendshëm do të diskutohen dhe adresohen nga të gjitha nivelet e menaxhimit.		Pjesërisht	